

ἡ φιλική χειρονομία τοῦ Πατριάρχῃ ἡ ἀποστολή στὴ μακρινὴ Κεφαλονιά. Ἡ πιθανή σχέση τῆς παρουσίας τούτου τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐξαρχοῦ μὲ τὴν ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Γερασίμου σημειώθηκε πάρα πάνω.

11

T.I.A.K., N.A.K. Νοτάριος Μαυροϊωάννης ἱερεὺς Ἀνδρέας 5 (Φ. Μ 56), 2ον βιβλίον συμβολαίων 1576 - 1585, φ. 232 ρ.

1581 Νοεμβίου 30.

Π ε ρ ί λ η ψ η : Ὑστερα ἀπὸ ἀφορισμὸ πού διαβάζει ὁ ἐπίσκοπος Φιλόθεος (Λοβέρδος) μαζὺ μὲ τοὺς ἱερωμένους τῆς Συνόδου του καὶ πού ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα νὰ δοθοῦν πληροφορίες γιὰ τὸ ζευγάρι τῶν ἀρραβωνιασμένων Σταμάτη καὶ Ἐλενέτας βγαίνει τὸ συμπέρασμα πὼς ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τὸ ἀνήλικο τῆς κοπέλλας καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ μανία ἀπὸ τὴν ὁποία πάσχει ὁ Σταμάτης καὶ πού ἔζη χρόνια δὲν ἐβελτιώθηκε κάνουν ἐπιτακτικὴ τὴ διάλυση τῆς μνηστείας. Ὅρίζεται νὰ ἐπιστραφοῦν τὰ δῶρα τοῦ ἀρραβώνα πού ἔχει δώσει ὁ γαμπρός. Ὑπογράφουν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ οἱ ἱερωμένοι τῆς ἀκολουθίας του, πρωτοπαπὰς Ἀνδρέας Κουρκουμέλης, παπὰς Νικόλαος Ρωμανός, παπὰς Γεώργιος Καραντινός, παπὰς Ἀντώνιος Σάρλος, παπὰς Παῦλος Καλιγᾶς καὶ οἱ Τζάνης Τσιμάρας Ἀτζουλος Βολτέρας, Ἀνδρέας Μυλωνᾶς Φαμπρίτζιος Μάνεσης καὶ ἄλλοι.

Τὸ κ ε ί μ ε ν ο ν τ ο ὕ ἐ γ γ ρ ά φ ο υ .

Καὶ ἐδόσαμεν τοὺς ἀφορεσμόν κε ἐμάθαμε τὴνὰ ἀφρονα καμοματ(α) ἀποφενομεθ(α) ἐν αγίῳ Πν(ευμα)τι ²/ὅτι ἐπηδὶ ἐβεβεώθημεν οτὴ ἡ ρηθήσα Ἐλενετ(α) δηνήτον ὅταν ἐμνηστεθῇ νόμου ἡληκία³/ ἴγουν ἀδρὸς δεκτηκὴ κε ο αὐτόσ ρηθ(εῖς) κῦρ Σταματησ μανηῶνετε καὶ δὲν ἔχει καμιαν φρόνησην⁴/ καὶ ἐπόσταση καὶ τὴν κάθεν ἡμεραν λημε(ρει) το ἔχει του οτὶ ἡ μνησθηα ἡνπερ ἐγῆνε εἰς αὐτοὺς υγουν⁵/ εἰς στὸν ρηθ(εντα) κῦρ Σταμάτιον καὶ Ἐλενέτα να ἐνε κεχωρησμένον καὶ εχουν διαζηγιον καὶ πασα⁶/ ρὲς ἴγουν χαρησματο(α) ἐπρόσφερε ο ρηθ(εῖς) κῦρ Σταμάτιος τῆς ρηθήσας Ἐλενέτας να ἐχη καὶ λαβε(νη)⁷/ αὐτ(ὸς) οπησο, δίχουσ λόγου καὶ κρήσεος κατὰ τὴν λεγόμενην ρ ι α νεαρά του κῦρ Λέοντος του σοφοτάτου⁸/ βασηλέος διλὸν ουτος οτὶ ὁ μεμνηνὸς διατεμνεσθε τὴν γαμηλιον κοινωνια καὶ μιδεμί(α) μιδετερα⁹/ μερῃ προσγηνομε(νη) κενοτομι(α). Καὶ πόσ ἡ ρηθ(εῖσα) Ἐλενετα τον ἀνήμενε ἡνα σοφρο(νη)ση ἀφοντησ¹⁰/ ἐμνησθεύθη χρω(ν)ους ἐξη πλέον ἐληγωτ(ε)-ρ(ον) καὶ ποσὸς δὲν ἐσοφρόνησε ος ἀνωθ(ε) καὶ ουτος ἀποφενομεθ(α).¹¹/ Ἐγῆνε ν παρουνσα ἀπόφασν ἐπὶ ἔτους ἀπο τῆς ἐνσαρκου Χ(ριστο)ῦ οικονομί(ας) ἀφπα μηνος Νο¹²/ευριου λ. Ι(νδικτιών) θ.

¹³ | Εγὼ πρ(ω)τ(ο)π(α)π(ὰς) Αντρεασ Κουρκουμελης βεβεωνο τανοθε κε υπογραφα.

¹⁴ | Εγὼ παπ(ὰ) Νικόλαος καὶ χαρτοφύλαξ ὁ Ρωμανὸς βεβεώνο τὰ ανοθ(ε) καὶ ὑπόγραφα.

¹⁵ | Εγὼ παπ(ὰ) Γεῶργιος καὶ χαρτοφύλαξ Καραντηνὸς βεβεωνο τα ἄνοθ(ε) καὶ ὑπόγραφα.

¹⁶ | Εγὼ π(α)π(ὰ) Ἀντωνηος Σαρλος βεβεωνο τα ανοθ(ε) κ(αὶ) υπογραφα.

¹⁷ | Εγὼ πν(ευματικὸς) Παβλος Καληγάς σκεβοφηλαξ ηπογραφα.

¹⁸ | Επίσκοπος Κεφαλληνι(ας) Ζακύνθου Φιλόθεος.

¹⁹ | Επουπληκαρηστ(η) η ανοθ(ε) απόφαση κατενπροσθ(εν) τησ ἰ(εραῖς) Σηροδου καὶ του μερους καὶ ετ(ε)ρ(ων) μαρτ(υ)ρ(ων) μισέρ²⁰ | Τζανη Τζημάρα μισέρ Ατζουλου Βολτέρρα μισερ Αδρεα Μιλω(νὰ) καὶ μισέρ Φαπρητζιου²¹ | Μανεσι και ετ(ε)ρ(ων).

ΣΧΟΛΙΑ

Τὸ ἔγγραφο μὲ ἀντικείμενο διάλυση ἀρραβώνα ἀσυμβίβαστου λόγῳ μανίας τοῦ ἀνδρα καὶ ἀνήλικου τῆς νύφης εἶναι ἀκέφαλο. Τὸ ἀρχικὸ τμῆμα του ὅπου καὶ τὰ ἐπίθετα τοῦ γαμπροῦ καὶ νύφης λείπει γιατί τὸ φύλλο του ἀφαιρέθηκε πολλὰ χρόνια πρὶν ἀφοῦ ἡ ἀρίθμηση ποὺ ἔχει γίνει ἀπὸ τὸν ἀρχαιοφύλακα Σπυρίδωνα Φωκᾶ - Τζαννετᾶτο (1786 - 1866) στὸ πρῶτο μισὸ τοῦ ΙΘ' αἰῶνα τὸ σημειώνει χαμένο. Πάντως τὸ νόημα τοῦ ἐγγράφου δὲν ἀλλάζει καὶ εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ σημειωθῇ πὼς εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔγγραφα ποὺ ὑπογράφει ὁ ἐπίσκοπος Φιλόθεος Λοβέρδος.

Στιχ. 4. λ η μ ε ν ε ι. Φυσικὰ ἀπὸ τὸ ρῆμα λυμαίνομαι. Ἐδῶ μὲ τὴν ἐρμηνεία τοῦ «καταστρέφει» καὶ «ἀφανίζει».

7/8. ρ ι α ν ε α ρ ᾶ τ ο υ κ ὺ ρ Λ έ ο ν τ ο σ τ ο υ σ ο φ ο τ ᾶ τ ο υ β α σ ι λ ῆ ο ς. Ἀπὸ τὸ κείμενο ποὺ ἀκολουθεῖ φαίνεται πὼς ἔχει κάμει λάθος στὸν ἀριθμὸ ὁ νοτάριος γιατί ἡ Νεαρά Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ποὺ ἀπόσπασμά της παραθέτει εἶναι ἡ 112 (ριβ.)

8/9. Ο τ ι ὁ μ ε μ η ν ὅ σ ... κ ε ν ο τ ο μ ί α. Τὸ κείμενο σωστὰ γραμμένο (μὲ τὰ προηγούμενα στὴν πρόταση γιὰ σωστὴ ἐνημέρωση) λέει: «Εἰ δὲ μετὰ τὴν τοῦ τοσούτου χρόνου περίοδον μὴ γένηται τις ἀπαλλαγὴ τῆς δυστυχίας, μηδὲ πρὸς ἀνασωφρόνησι ὁ μεμηνὼς κατασταίῃ, τηνικαῦτα διατέμνεσθαι τὴν γαμήλιον κοινωνίαν, μηδεμιᾶς μηδετέρῳ μέρει προσγινομένης καινοτομίας». (P. Noailles -A. Dain, Les Nouvelles de Léon VI le Sage, Paris 1944, σ. 367-373).

12. Ἰνδικτιών θ. Καὶ ἐδῶ εἶναι λαθεμένα γραμμένη ἡ Ἰνδικτιών. Εἶναι δέκατη καὶ ὄχι ἑννατη.

14. παπὰ Γεώργιος καὶ χαρτοφυλαξ Καραντηνός. Οἱ Καραντινοὶ εἶναι οἰκογένεια πολεμιστῶν (stradioti) ποὺ ἔρχονται στὴν Κεφαλονιά τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα (Τσιτσέλη, ὁ.π., σ. 196). Τοῦτος ὁ Γεώργιος Καραντηνός εἶναι γνωστὸς ἱερέας καὶ νοτάριος στὴν περιοχὴ τῆς Λιβαθῶς αὐτὰ τὰ χρόνια καὶ ἔγγραφά του δημοσιεύονται σὲ τούτη τὴ μελέτη.

20/21. Μισέρ Φαπρητζίου Μανεσι. Ἀπὸ τὴν γνωστὴ οἰκογένεια stradioti ποὺ παλαιότερός της γνωστὸς στὴν Κεφαλονιά εἶναι ὁ Κώστας Μάνεσης (Sathas, Μνημεῖα, V, σ. 152). Ὁ ἀναφερόμενος ἐδῶ δὲν εἶναι γνωστὸς ἀπὸ ἄλλου.

12

T.I.A.K., N.A.K. Νοτάριος Ριτσαρδόπουλος ἱερεὺς Εὐστάθιος 9 (Φ. Ρ15), βιβλίον συμβολαίων 1574 - 1596, φ. 104v.

1583 Ἰουνίου 2.

Περίληψη: Μπροστὰ στὸν ἐπίσκοπο Κεφαλονιάς - Ζακύνθου Νεόφυτο (Κολοκυθᾶ) καὶ τοὺς ἱερωμένους τῆς ἀκολουθίας ποὺ βρίσκονται στὸ χωριὸ Σπαρτιά στὸ σπῖτι τοῦ εὐγενῆ Μάρκου Ριτσαρδόπουλου παρουσιάζεται ἡ Φραγκίσκενα γυναίκα τοῦ Ἰωάννη Στριγγλομύτη καταγγέλοντας τὸν τελευταῖο ὅτι ἔχει δεσμὸ μὲ μοιχαλίδα. Ὁ ἐπίσκοπος καλεῖ τὸν πάρα πάνω Ἰωάννη καὶ μετὰ ἀφορεσμὸ ποὺ διαβάζει γιὰ τὴν παράνομη σχέση τὸν προτρέπει νὰ γυρίσῃ στὴ νόμιμη γυναίκα του. Ὁ Ἰωάννης δέχεται τὴ σύσταση καὶ μὲ δική του ἀπόφαση δεσμεύεται πὼς ἂν ποτὲ ἔλθῃ σὲ σχέσεις μὲ τὴν μοιχαλίδα ποὺ ἐμνημονεύθηκε λεγόμενη Σταμάτα, νὰ τιμωρῆται ἀπὸ τὴ Βενετσιάνικη ἐξουσία μὲ κόψιμο τοῦ χεριοῦ του ποὺ εἶναι γερό καὶ νὰ τὸν καῖνε βάζοντάς τον μέσα σὲ ἓνα βαρέλι. Ὑστερα ἀπὸ τὴ δήλωσή του αὐτὴ ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἡ Σύνοδος τῶν ἱερέων ἀκυρώνουν τὸν ἀφορισμὸ καὶ τὸν συγχωροῦν. Σύγχρονα ὀρίζουν ἐπίτροπους γιὰ τὴν παρακολούθησή του τὸν Τζάννη Ριτσαρδόπουλο, τὸν Βαρτάλα Ροσόλιμο καὶ τὸν μαστρο Μπενέτο Καρφάκη, ποὺ ἔχουν ὑποχρέωση ἂν τὸν πιάσουν σὲ σχέσεις μὲ τὴν μοιχαλίδα, νὰ τὸν παραδίνουν στὴν βενετσιάνικη ἐξουσία γιὰ νὰ τιμωρηθῇ. Ἄν οἱ πάρα πάνω ἐπίτροποι ἀντιληφθοῦν τὶς παράνομες σχέσεις καὶ τὶς κρύβουν νὰ εἶναι ἀφορισμένοι, καὶ τὸ ἴδιο ἀφορισμένος νὰ εἶναι ὅποιος ἄλλος ἀντιληφθεῖ κάτι τέτοιο καὶ δὲν τὸ μαρτυρήσῃ στοὺς ἐπίτροπους. Ὑπογράφουν οἱ πρωτοπαπὰς Κυριακὸς Κουρκουμέλης, ὁ παπὰς καὶ πνευματικὸς ὁ Βαλλιάνος, ὁ παπὰς Ἰάκωβος Μαρκόπουλος, ὁ παπὰς Λέος Ροσόλιμος, ὁ παπὰς Θεόδωρος Ἀμπατιέλος, ὁ παπὰς Δομήνικος Ρικιαρδόπουλος, ὁ παπὰς Φραγκίσκος